

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(НІМЕЦЬКА)**

Освітньо-професійна програма

«Німецька мова і література»

перший (бакалаврський) рівень освіти

Галузь знань

01

Освіта / Педагогіка

Спеціальність

014 Середня освіта

(за предметними спеціальностями)

Спеціалізація

014.02 «Середня освіта (мова та література (німецька))»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична фонетика першої іноземної мови (німецька)
Викладач	Билиця Ярослав Теодорович
Контактний телефон викладача	095- 88- 64- 261
Е-mail викладача	yaroslaw.bylytsia@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційн. навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	середа, 15.00, ауд. 224
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Теоретична фонетика» першої іноземної мови (німецька) викладається на третьому році навчання для студентів 1-го (бакалаврського) рівня спеціальностей 014.02 – Середня освіта (німецька). Основними організаційними формами навчання є лекційні та семінарські заняття. Лекції ознайомлюють студентів з основними теоретичними підходами до фонетичних явищ німецької мови та формують у них понятійний та термінологічний апарат, необхідний для розуміння різноманітних фонетичних явищ цієї мови. Семінарські заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, систематизують та поглиблюють компетентності студентів з практичної фонетики сучасної німецької мови, набуті на молодших курсах, формують у студентів здатність осмислювати та обґрунтовувати різноманітні фонетичні явища з теоретичної точки зору тощо. На семінарських заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі виконання різноманітних практичних завдань. Курс викладається німецькою мовою у 3-му семестрі і завершується теоретичним модулем (залік).</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: ознайомлення студентів із основними теоретичними підходами до фонетичних явищ німецької мови, подальше формування у них компетентностей з фонетичної бази цієї мови та її фонетичних особливостей, опанування ними розуміння фонетичних явищ сучасної німецької мови у порівнянні з рідною мовою.</p> <p>Цілі: набуття студентами фонетичних компетенцій, необхідних в їхній подальшій професійній діяльності вчителя / викладача / перекладача німецької мови, формування у них здатності розуміти та пояснювати різноманітні фонетичні явища з теоретичної точки зору, вміння практично використовувати теоретичні знання з цього курсу при аналізі мовного матеріалу.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні	

володіти такими **компетентностями**:

4.1 Загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з теоретичної фонетики німецької мови;
- здатність спілкуватися німецькою мовою;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

4.2 Фахові компетентності:

- здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;
- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією з фонетики для розв'язання професійних завдань;
- здатність осмислювати та обґрунтовувати різноманітні фонетичні явища не тільки з практичної, але й з теоретичної точки зору;
- здатність застосовувати знання з теоретичної фонетики у мовленнєвій практиці та у майбутній професійній діяльності.

4.3 Результати навчання:

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз у галузі теоретичної фонетики, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- знати й розуміти систему німецької мови, її історію та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;
- знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної освітньої спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			20		
практичні заняття			10		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
VII	014 Середня освіта		3	Н	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Тема 1. Phonetik als Sprachwissenschaft. Phonetik und Phonologie. Der Laut und das Phonem. - Die allgemeine Charakteristik der Phonetik als Zweigs der Sprachwissenschaft, der Gegenstand der Erforschung der Phonetik, ihre Abgrenzung von der Phonologie, die Begriffe „der Laut“ und „das Phonem“ im Lichte der linguistischen Theorien. Phonetik und andere Sprachwissenschaftszweige.	Лекція 1 Семінарське заняття 1	Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3	Завдання 1,2,3,4 2 год.	10 балів	Перше семінарське заняття, 2-й тиждень семестру
	Самостійна робота		6 год.	5 балів	Перше семінарське заняття, 2-й тиждень семестру
Тема 2. Die deutsche Aussprachenorm und ihre Entwicklung. Die deutsche Aussprachenorm in Österreich und in der Schweiz. - Die Begründung des Begriffes „die Aussprachenorm“, die Geschichte des	Лекція 2 Семінарське заняття 1	Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3	Завдання 5,6		Перше семінарське заняття, 2-й тиждень семестру

<p>Werdegang der deutschen Aussprachenorm, ihre Kodifizierung seitens der deutschen Philologen, Theodor Siebs und die deutsche Aussprachenorm, die heutige deutsche Aussprachenorm in Österreich und in der Schweiz.</p> <p>Die Entwicklung der Phonetik als Wissenschaftszweig</p>	Самостійна робота	<p>Основна 1,2,3,4</p> <p>Допоміжна: 1,2,3</p>	6 год.	5 балів	Перше семінарське заняття, 2-й тиждень семестру
<p>Тема 3. Die phonetische Basis des Deutschen und ihre Besonderheiten. - Die Begründung des Begriffes „die phonetische Basis“, die allgemeine Charakteristik der phonetischen Basis und ihrer Besonderheiten auf dem artikulatorischen und phonologischen Niveau, der Vergleich der phonetischen Basis im Deutschen und im Ukrainischen. Forschungsmethoden in der Phonetik.</p>	<p>Лекція 3</p> <p>Семінарське заняття 2</p>	<p>Основна 1,2,3,4</p> <p>Допоміжна: 1,2,3</p>	<p>Завдання 7,8</p> <p>2 год.</p>	10 балів	Друге семінарське заняття, 4-й тиждень семестру
<p>Тема 4. Das deutsche Vokalsystem. Die Klassifikation der deutschen Vokalphoneme und ihre Besonderheiten im Vergleich mit den ukrainischen. - Das Wesen des Vokals, seine Funktionen in der Silbe, Prinzipien der</p>	<p>Лекція 4</p> <p>Семінарське заняття 2</p>	<p>Основна 1,2,3,4</p> <p>Допоміжна: 1,2,3</p>	<p>Завдання 9,10</p>	5 балів	Друге семінарське заняття, 4-й тиждень семестру

<p>Klassifikation der deutschen Vokale, die allgemeine Charakteristik der deutschen Vokaltrapez, vergleichende Analyse der deutschen Vokale mit den ukrainischen.</p>					
<p>Тема 5. Das deutsche Konsonantensystem. Die Klassifikation der deutschen Konsonanten und ihre Besonderheiten im Vergleich mit den ukrainischen. - Das Wesen des Konsonanten, seine Funktionen in der Silbe, Prinzipien der Klassifikation der deutschen Konsonanten, die allgemeine Charakteristik der Schemas der Klassifikation der deutschen Konsonanten, vergleichende Analyse der deutschen Konsonanten mit den ukrainischen.</p>	<p>Лекція 5 Семінарське заняття 3</p>	<p>Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3</p>	<p>Завдання 11,12 2 год</p>	<p>10 балів</p>	<p>Третє семінарське заняття, 6-й тиждень семестру</p>
<p>Змістовий модуль 2. Тема 6. Lautmodifikationen im Redeprozess. - Lautmodifikationen als Rederscheinung, die Assimilation nach der Richtung und nach dem Grad der Assimilation, die Besonderheiten der Assimilation im Deutschen und im Ukrainischen, die Erscheinung der</p>	<p>Лекція 6 Семінарське заняття 4</p>	<p>Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3 Основна</p>	<p>Завдання 13, 14, 15, 16 2 год.</p>	<p>10 балів</p>	<p>Четверте семінарське заняття, 8-й тиждень семестру Четверте семінар-</p>

Akkomodation und ihre Charakteristik. Zweige der Phonetik.	Самостійна робота	1,2,3,4 Допо- міжна: 1,2,3	6 год.	5 балів	ське заняття, 8- й тиждень семестру
Тема 7. Der deutsche Wortakzent und seine Funktionen. - Das Wesen des Akzents, seine Komponenten und ihre Charakteristik, die Rolle der Komponenten (die Dauer, die dynamische Kraft, der Ton) im deutschen Wortakzent, der deutsche morphemgebundene Wortakzent, seine Funktionen im Deutschen.	Лекція 7 Семінар- ське заняття 4	Основна 1,2,3,4 Допо- міжна: 1,2,3	Завдан- ня 17, 18 2 год.		Четверте семінар- ське заняття, 10-й тиждень семестру
Тема 8. Der deutsche Satzакzent und seine Arten. - Das Wesen des Satzакзента, die Prinzipien der Akzentierung der Wörter im Satz, der Unterschied zwischen der Akzentierung der separaten Wörter und der Wörter im Satz, die Arten des Satzакзента.	Лекція 8 Семінар- ське заняття 5	Основна 1,2,3,4 Допо- міжна: 1,2,3	Завдан- ня 19 2 год.	10 балів	П'яте семінар- ське заняття, 10-й тиждень семестру
Тема 9. Die Intonation im Deutschen, ihre Komponenten und ihre Charakteristik. - Das Wesen der Intonation, die Komponenten der Intonation und ihre allgemeine Charakteristik.	Лекція 9 Семінар- ське заняття 5	Основна 1,2,3,4 Допо- міжна: 1,2,3	Завдан- ня 20, 21 2 год.		П'яте семінар- ське заняття, 10-й тиждень семестру

<p>Тема 10. Melodieverlauf und seine Charakteristik. Melodieverlauf in verschiedenen Typen der deutschen Sätze. - Das Wesen des Melodieverlaufs, die Tonlagen beim Melodieverlauf, die Arten des Melodieverlaufs, die Charakteristik der Melodie in verschiedenen Typen der deutschen Sätze. Phonostistik und phonostilistische Varianten.</p>	<p>Лекція 10 Семінарське заняття 5</p>	<p>Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3</p>	<p>Завдання 22 2 год.</p>		<p>П'яте семінарське заняття, 10-й тиждень семестру</p>
	<p>Самостійна робота</p>	<p>Основна 1,2,3,4 Допоміжна: 1,2,3</p>	<p>6 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>П'яте семінарське заняття, 10-й тиждень семестру</p>
<p>Підготовка до підсумкової контрольної роботи</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>20 год.</p>		<p>10-й тиждень семестру</p>
<p>Підсумкова контрольна робота</p>				<p>25 балів</p>	<p>10-й тиждень семестру</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточний контроль – (1) усне опитування на семінарських заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами німецьким мовленням; - підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля. 				

Вимоги до письмової роботи

Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля 1, 2

Тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.

Зразок завдання підсумкової контрольної роботи (тесту):

Testen Sie Ihre Kenntnisse in der theoretischen Phonetik:

1. Phonetik und Phonologie sind: a) ähnliche b) ganz verschiedene; c) gleiche Disziplinen.
2. Den Gegenstand der Erforschung der Phonologie bildet: a) der Laut; b) das Phonem; c) das Morphem.
3. Den Gegenstand der Erforschung der Phonetik bildet: a) der Laut; b) das Phonem; c) das Lexem.
4. Unter dem Begriff „der Laut“ versteht man: a) die kleinste Einheit des Wortes; b) die Einheit der Silbe; c) das artikulatorisch-akustische Resultat des Phonems-
5. Das Phonem und der Laut beziehen sich zueinander wie: a) der Satz und das Wort; b) das Wort und das Morphem; c) die Sprache und die Rede. 6.....

Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу:

1. Phonetik als Sprachwissenschaft.
2. Phonetik und andere Disziplinen.
3. Phonetik und Phonologie.
4. Der Laut und das Phonem.
5. Die deutsche Aussprachenorm.
6. Der Werdegang der deutschen Aussprachenorm Die deutsche Aussprachenorm in Österreich und in der Schweiz.
7. Die phonetische Basis des Deutschen und ihre Besonderheiten.
8. Der Vergleich der phonetischen Basis im Deutschen und im Ukrainischen.
9. Das deutsche Vokalsystem. Die Klassifikation der deutschen Vokalphoneme.
10. Die Besonderheiten der deutschen Vokalphoneme im Vergleich mit den ukrainischen.

	<p>11. Das deutsche Konsonantensystem. Die Klassifikation der deutschen Konsonanten.</p> <p>12 Die Besonderheiten der deutschen Konsonanten im Vergleich mit den ukrainischen.</p> <p>13. Lautmodifikationen im Redeprozess.</p> <p>14. Die Assimilation nach der Richtung und nach dem Grad der Assimilation.</p> <p>15 Die Besonderheiten der Assimilation im Deutschen und im Ukrainischen.</p> <p>16. Die Erscheinung der Akkomodation und ihre Charakteristik.</p> <p>17. Der deutsche Wortakzent und seine Komponenten.</p> <p>18. Die Funktionen des Wortakzents im Deutschen.</p> <p>19. Der deutsche Satzakzent und seine Arten.</p> <p>20. Die Intonation im Deutschen, ihre Komponenten.</p> <p>21. Melodieverlauf und seine Arten.</p> <p>22. Melodieverlauf in verschiedenen Typen der Sätze.</p>
Семінарські заняття	<p>- Усне опитування з теми семінарського заняття;</p> <p>- Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми семінарського заняття.</p> <p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання.</p> <p>Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного німецького мовлення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок.</p> <p>3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого.</p> <p>Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на семінарському занятті.</p>

	<p>Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.</p> <p>Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала.</p> <p>Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p>
--	---

Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу. Студент, який не набрав 32 бали, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку заліково-екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>				
	Конт- роль	Аудитор на робота	Самостій- на робота	Підсумко- ва контр. робота	Всьо- го
	Ваговий коефіці- ент	10	5	5	
	Максималь на к-ть балів	50	25	25	100
		„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” - 25 „4” - 20 „3” – 15 „2” – 10	„5” – 25 „4” - 20 „3” – 15 „2” – 10	

7. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини;
- у випадку пропуску 5 чи більше лекційних/семінарських занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- студент має брати активну участь у семінарських заняттях;
- студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими

студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і семінарських заняттях;

- студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/ презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- студент може перескласти будь-яку тему семінарського заняття;
- студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань.
- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю студент отримує «0» балів;
- якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Стеріополо О. І. Теоретичні засади фонетики німецької мови. Підручник для студ. та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 320 с.
2. Комлев В. І., Кравченко Є. Г. Курс лекцій з теоретичної фонетики німецької мови. – Запоріжжя: ЗДУ, 1991. – 63 с.
3. G. Meinhold, E. Stock. Phonologie der deutschen Gegenwartssprache. -VEB Bibliografisches Institut Leipzig, 1982.
4. Kireienko K. V. Praktikum zur theoretischen Phonetik des Deutschen : навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Німецька та англійська мова та зарубіжна література» вищ. навч. закл. ден. та заочн. форми навч. / Катерина Володимирівна Кіреєнко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. – 122 с. – нім. мов.
5. Krech E.-M. Standardaussprache im Spannungsfeld von Norm, Normierung und Realisation / E.-M. Krech // DaF. – 1999. – 3. Quartal, Heft 3, 36. Jahrgang. – S. 135-140.
6. Rausch R. Deutsche Phonetik für Ausländer / R. Rausch, I. Rausch. Berlin, München, Leipzig: Verlag Enzyklopädie, Langenscheidt, 1991. – 404 S

Допоміжна:

1. Altmann H., Ziegenhain U. Phonetik, Phonologie und Graphemik fürs Examen / H. Altmann, U. Ziegenhain. – Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2002. – 174 S.
2. Hakkarainen H.J. Phonetik des Deutschen / H. J. Hakkarainen. – München: Fink Verlag, 2000. – 197 S. 4
3. Билиця Я. Т. Навчальний посібник з практичної фонетики сучасної німецької мови (у співавторстві). – Івано-Франківськ, 2014. – 67 с.
4. Lernziel Deutsch. Deutsch als Fremdsprache – Grundstufe – Wolfgang Hieber. Max Hueber Verlag, 1993.
5. Duden Wörterbuch der deutsche Standardaussprache. – Mannheim – Wien –

Zürich:Dudenverlag, 1990.

Викладач Билиця Ярослав Теодорович